

årsstämma, valberedning,
hållbarhet, miljö, röstning,
miljö, korruption, styrelse,
mänskliga rättigheter, lev-
erantörer, jämställdhet

Sammanställning av årsstämmorna 2016

Carina Lundberg Markow, chef Ansvarsfullt ägande
Nina Bönnelyche, bolagsanalytiker Ansvarsfullt ägande
Richard Torgerson, bolagsanalytiker Ansvarsfullt ägande
Torun Reinhammar, bolagsanalytiker Ansvarsfullt ägande

Folksam

Innehåll

Introduktion	3
Alfa Laval	6
Assa Abloy	7
Atlas Copco	7
Betsson.....	8
BillerudKorsnäs	9
Boliden	10
Castellum	11
Electrolux	11
Elekta.....	11
Ericsson	12
Fabege.....	13
Fingerprint Cards.....	14
Getinge.....	14
Hemfosa Fastigheter	15
Hennes & Mauritz	16
Hexagon	16
Hexpol	17
Holmen.....	17
Husqvarna	18
Ica Gruppen.....	19
Industrivärden.....	19
Intrum Justitia	20
Investor	21
JM.....	22
Kinnevik.....	22
Meda	23
Modern Times Group.....	23
NCC.....	24
Nordea	24
PEAB.....	25

Saab.....	25
Sandvik.....	26
SCA	27
Securitas.....	28
Skandinaviska Enskilda Banken.....	29
Skanska.....	30
SKF.....	30
SSAB	31
Svenska Handelsbanken.....	32
Swedbank.....	33
Swedish Orphan Biovitrum	34
Tele2.....	35
Trelleborg.....	35
Unibet	36
Volvo	37

Introduktion

Varje år fram på vårkanten håller de flesta aktiebolag sina årsstämmor. Till dessa stämmor bjuds alla aktieägare in av styrelserna i bolagen. Alla aktieägare får rösta på de olika förslag som läggs fram. Det är på bolagsstämman som samtliga aktieägare kan utöva sin rösträtt och besluta i ärenden som påverkar bolaget och dess verksamhet. Hur stor rösträtt man har bestäms av vilket slags aktier man har och hur många de är. Ju fler röster en aktieägare har, desto mer har denne att säga till om. Här är det alltså en fördel att ha röststarka A-aktier som ger fler röster än oftast röstsvaga B-aktier.

På årsstämman behandlas följande:

- Fastställande av balans- och resultaträkningar.
- Beslut om disposition av vinst/förlust och utdelning.
- Fastställande av styrelse- och revisorsarvoden.
- Beslut gällande ansvarsfrihet för styrelse och VD.
- Val av styrelse och revisorer.
- Val av valberedning.
- Fastställande av ersättningsprinciper.
- Beslut gällande aktierelaterade belöningsystem samt finansieringen av dessa.
- Beslut om bemyndigande för bolaget att återköpa bolagets egna aktier.
- Eventuella förändringar i bolagsordningen.

Årsstämman har mestadels en formell ton som följer de regler som satts upp i aktiebolagslagen. Vd:n redogör för bolagets verksamhet under det gångna året och enskilda aktieägare får ställa frågor och komma med förslag. Bolagets verksamhetsmål och strategiska beslut fattas däremot inom ramen för styrelsens arbete tillsammans med vd:n. Det är också styrelsen som anställer och avskedar vd för bolaget samt fattar beslut om dennes ersättning och förmåner. Styrelsen fungerar som aktieägarnas "förlängda arm" och ska agera på ett sådant sätt att det gynnar aktieägarna.

Bolagets vd sköter den operativa löpande förvaltningen i enlighet med uppdrag styrelsen gett henne eller honom. Vd rapporterar sedan resultatet inför styrelsen och marknaden.

Revisorernas roll är att granska styrelsens och verkställande direktörens förvaltning samt bolagets årsredovisning och bokföring. Bolagets revisor har fått sitt uppdrag från och rapporterar direkt till årsstämman.

För att förbättra bolagsstyrningen i svenska börsnoterade bolag har Kollegiet för svensk bolagsstyrning tagit fram riktlinjer för börsnoterade svenska aktiebolag. Syftet är att stärka förtroendet för de svenska bolagen. Därför läggs numera en bolagsstyrningsrapport till årsredovisningen.

Från och med 2017 kommer de noterade bolagen dessutom att få nya regler för att rapportera sitt hållbarhetsarbete. Redan idag rapporterar de flesta i en särskild hållbarhetsrapport eller på annat sätt.

På årsstämmorna agerar vi på Folksams Ansvarsfullt ägande för våra kunders räkning. Vi engagerar oss i det kunderna bryr sig om. För våra kunder är det viktigt att pengarna som vi förvaltar inte bara ger en bra avkastning utan också förvaltas på ett hållbart sätt. Därför engagerar vi oss genom att vid bolagsstämmor ställa frågor om just bolagens hållbarhetsarbete. Vi ser helt enkelt att hållbarhet ger ett mervärde ur ett ägarperspektiv. I år har vi deltagit vid 45 årsstämmor. Folksam var representerat i Swedbanks valberedning. Förutom detta har Folksam varit involverat i en rad dialoger med bolagsstyrelser beträffande hållbarhetsarbete och belöningsystem. I de fall bolagen inte har hört sammat Folksams synpunkter har vi valt att rösta emot belöningsystemen.

Vi har i år haft följande fokusområden:

- Fokus på företag med störst koldioxidavtryck och hur de rapporterar och reducerar sin klimatpåverkan
- Hållbar utveckling handlar inte bara om en god miljö utan växer fram i samspelet mellan ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. För att få en rättvisande bild av ett företags hållbarhetsstrategi är koldioxidutsläppen en viktig indikator, särskilt om företaget är verksam i en energiintensiv bransch.
- Redovisning av betald skatt. Genom att betala och redovisa skatter kan företag skapa ett förtroende hos allmänhet och medier genom att visa att företaget har ett hållbart förhållande till skatter. Folksam menar därför att företagen ska ha en så öppen redovisning som möjligt, där den som vill kan se hur mycket företaget har betalat totalt. För företagen är det varumärkesbyggande och därmed bra för investeringar. Skattetransparens skapar bättre förutsättningar för demokratisering i utvecklingsländer eftersom det utkräver ansvarsskyldighet och minskar korruption. Stora företag bör därför redovisa vinster, skatter, kostnader och så vidare för varje land där de har verksamhet.
- Individuellt utformade frågor
- Andra typer av frågor som berör företagsspecifika områden.

I denna rapport kan ni läsa samtliga frågor som Folksam ställde vid dessa årsstämmor. Vi har ställt frågorna till bolagens verkställande direktör och vi har skrivit ned svaren som vi uppfattat dem.

Ytterligare information om Folsams närvaro på årsstämmorna 2016 finns på bloggen "En katt bland hermelinerna" www.agarstyrning.folksamblogg.se och även gruppens Twitterkonto där ni kan läsa tweets skrivna direkt från årsstämmorna under profilen @etikkatten

Alfa Laval

Fråga:

Transparens i företagens rapportering är viktigt för att investerare, aktieägare och andra intressenter i företagen, ska kunna fatta beslut baserade på korrekt information. Transparens är också viktigt för att de myndigheter som företagen kommer i kontakt med ska kunna hantera uppgifter om företagen på ett korrekt sätt, till exempel när det gäller beskattning.

Enligt Transparency International bör företagen redovisa relevanta uppgifter för sin verksamhet i alla länder där företaget är aktiv. Land-för-land-rapporteringen är för utomstående ett sätt att kontrollera att företagen betalar skatt i de länder där de är verksamma och att företagens pengar endast går till legitima ändamål och projekt i samhället. Det är en redovisning som ger bra insyn i företagens olika aktiviteter. I OECD:s projekt om Base Erosion och Profit Shifting (BEPS) är principerna de samma som Transparency International föreskriver med avseende på rapportering land för land. Frågorna till Alfa Laval är därför:

- Hur ser Alfa Laval på land för-land redovisning?
- Kommer vi att få se Alfa Laval rapportera skatter land för land på samma transparanta sätt som till exempel H&M?
- Har Alfa Laval någon skattepolicy?
- Hur mycket betalade Alfa Laval i bolagsskatt totalt 2015?
- Hur mycket betalade Alfa Laval de facto i bolagsskatt i Sverige 2015?

Svar:

Finansdirektören svarade att en detaljerad redovisning finns under not 15 men att Alfa Laval inte tillämpar land-för-land-redovisning eller har någon skattepolicy. Alfa Laval följer utvecklingen på området och kommer att anpassa sig till den nya lagstiftningen när den kommer. Bolaget betalade ca 1,6 miljarder i skatt 2015 och av dessa betalades 156 miljoner kronor i bolagsskatt i Sverige.

Assa Abloy

Fråga:

Vi tycker Assa Abloy har kommit långt med att hantera sina hållbarhetsrisker och undrar om vd kan berätta något om vilka hållbarhetsutmaningar som Assa Abloy står inför som ni tycker är svårast att hantera. Jag undrar också om vd kan berätta om vilka som ni bedömer är de stora hållbarhetsutmaningarna för Assa Abloy ur ett kort och långt perspektiv.

Svar:

Lars Molin svarade att det svårast är att hitta rätt med de produkter som Assa Abloy tar fram. Det andra hur de bedriver verksamheten - att göra mer med mindre. Ser till transporter och vilka material de använder. Ser till miljöbelastningen på varje produkt. Tänket är med som en absolut checkpoint i varje produktutveckling. Läger om till lösnings- och freonfritt användande. Koldioxidutsläppet mellan 2010-2015 har minskat med 30 procent och har nu nytt mål med 20 procent. Genomför miljögranskning av leverantörer. Gör miljörevisioner och 90 procent i lågkostnadsländer är reviderade där störst risk finns.

Atlas Copco

Fråga:

Atlas Copco har kommit väldigt långt i sitt hållbarhetsarbete och är i många stycken ett föredöme på området. Ni har också mycket information om detta i er årsredovisning och på er webbplats vilket är bra.

Transparens i företagens rapportering är viktigt för att investerare och andra intressenter ska kunna fatta beslut baserade på korrekt information. I dag har jag två frågor på detta tema.

Enligt Transparency International bör företagen redovisa relevanta uppgifter för sin verksamhet i alla länder där företaget är aktivt. Land-för-land-rapporteringen ger utomstående möjlighet att kontrollera att företagen betalar skatt i de länder där de är verksamma och att företagets pengar endast går till legitima ändamål och projekt i samhället. Det är en redovisning som ger bra insyn i företagets olika aktiviteter.

I er skattepolicy som finns på er webbplats säger ni att ni följer alla lagar på området och relevanta standarder som OECD:s och FN:s. Vidare står uttryckligen att ni inte använder skatteupplägg i skatteparadis eller liknande med avsikten att undvika skatt. Motsatsen hade varit anmärkningsvärd. Hur ser Atlas Copco på land-för-land-redovisning?

Min andra fråga gäller lobbying. Jag har inte hittat information om vad ni har för policy när det gäller deltagande i till exempel branschorganisationer eller andra former av politiska påtryckningar. Hur ser policyn ut på detta område och kan ni bli mer öppna om era engagemang?

Svar:

”Kanske är det konstigt att jag säger det här: Jag är för det. Det ger en god insikt i vår affär och i andras affärer. Varför har vi då inte kommit längre? Vi verkar på en konkurrensutsatt marknad. Vi konkurrerar globalt med globala konkurrenter, även privatägda. Jag är för transparens, men bara om samma regler gäller för alla bolag”, sa vd Ronnie Leten.

På vår andra fråga fick vi inget klart svar. Vd sa att Atlas Copco har en decentraliserad organisation och alla lokala enheter har kontakt med de branschorganisationer som krävs för respektive verksamhet.

Betsson

Fråga:

Betsson har lagt en god grund för bolagets arbete med hållbarhetsfrågor, bland annat genom att underteckna Global Compact och identifiera de mest relevanta hållbarhetsaspekterna för just Betsson. Vidare har en mer omfattande uppförandekod tagits fram och ett visseblåsarsystem implementerats.

Mångfald och jämställdhet nämns bland de relevanta aspekterna på hållbarhet i Betsson, men jag kan inte se några siffror eller mål för detta. Kan vd beskriva om och i så fall hur ni arbetar med dessa frågor och vad det i så fall gett för resultat?

Jag skulle vilja höra vd berätta om bakgrunden till att ni införde visseblåsarsystemet och vad ni förväntar er att få ut av det. Har ni redan fått in anmälningar där och i så fall vad?

Svar:

Vd Ulrik Bengtsson sa att alla typer av mångfald är viktiga för Betsson. Bland de anställda finns 42 nationaliteter. Andelen kvinnor har ökat till 44 procent 2015 från 30 procent året innan. Det finns inget särskilt mål för detta, men om det finns två i övrigt likvärdiga kandidater ska man välja med tanke på mångfald.

Angående visselblåsarsystemet underströk vd att det nya är att man nu har ett externt system för att öka skyddet för dem som anmäler brister. Hittills har en anmälan kommit in, det var dock inget riktigt visselblåsarärende utan en operationell fråga som fick en sådan hantering. Men det visade i alla fall att systemet fungerar.

BillerudKorsnäs

Fråga:

Vd var i sitt anförande inne på hur BillerudKorsnäs arbetar med hållbarhetsfrågor. Vid klimatmötet i Paris i höstas enades världens stater om att minska den globala klimatpåverkan. Jag undrar om vd kan se hur BillerudKorsnäs genom sin verksamhet och med det hållbarhetsarbete ni bedriver kan bidra till detta mål.

Svar:

Vd Per Lindberg hänvisade till sitt inledande anförande och lyfte BillerudKorsnäs arbete med att använda förnyelsebar energi i sin verksamhet. Idag uppgår den delen till 97 procent, så det finns i alla fall något kvar att arbeta med där. Vidare är BillerudKorsnäs produkter alternativ till fossila material, något som löpande utvecklas.

Boliden

Fråga:

Transparens i företagens rapportering är viktigt för att investerare, aktieägare och andra intressenter i företagen, ska kunna fatta beslut baserade på korrekt information. Transparens är också viktigt för att de myndigheter som företagen kommer i kontakt med ska kunna hantera uppgifter om företagen på ett korrekt sätt, till exempel när det gäller beskattning.

Enligt Transparency International bör företagen redovisa relevanta uppgifter för sin verksamhet i alla länder där företaget är aktiv. Land-för-land-rapporteringen är för utomstående ett sätt att kontrollera att företagen betalar skatt i de länder där de är verksamma och att företagets pengar endast går till legitima ändamål och projekt i samhället. Det är en redovisning som ger bra insyn i företagets olika aktiviteter. I OECD:s projekt om Base Erosion och Profit Shifting (BEPS) är principerna de samma som Transparency International föreskriver med avseende på rapportering land-för-land.

- Hur ser Boliden på land-för-land-redovisning?
- Kommer vi att få se Alfa Laval rapportera skatter land-för-land på samma transparenta sätt som till exempel H&M?
- Har Boliden någon skattepolicy?
- Boliden betalade 21 procent i bolagsskatt totalt 2015 men hur mycket betalade Boliden de facto i bolagsskatt i Sverige 2015?

Folksam frågade också om den stämning mot Boliden som kommit från en by i Chile angående en markförening för 30 år sedan.

Svar:

Vd Lennart Evrell svarar att han inte ser något hinder att redovisa skatt land för land och att de betalar hundratals miljoner SEK i skatt i Sverige. Boliden har ingen skattepolicy.

Vd menade att det är svårt att hantera så pass gamla frågor men att Bolidens utredning visar att bolaget inte har gjort något fel i denna fråga.

Castellum

Fråga:

Castellum lägger stor vikt vid hållbarhet och har till vår belåtenhet nyligen tagit fram en policy för leverantörer och samarbetspartner. Dock är den inte lika tydlig som er interna policy vad gäller implementering och uppföljning. Hur säkerställer ni att leverantörer implementerar policyn och hur ska ni kontrollera att den efterlevs, inte minst med tanke på att många leverantörer i sin tur anlitar underleverantörer?

Svar:

Vd Henrik Saxborn svarade att policyn mycket riktigt är alldeles ny och att implementering ligger framför oss. "Vi har inte arbetat in den ännu", sa han och uttryckte förhoppningar om att jag skulle komma tillbaka nästa år så att han kan berätta mer detaljerat om detta. Ordförande Charlotte Strömberg fyllde i med att uttrycka sin uppskattning över att vi läst om detta. Hon tillade att policyn först kommer att tillämpas på revisorerna, som ju också är leverantörer, som därmed blir pilotfall.

Electrolux

Fråga:

Jag undrar om VD kan berätta om vilka alternativ som finns för återvinning av begagnade produkter? Hur ser ert åtagande ut gällande reparation av produkter för en ökad livslängd – och vilken vikt lägger ni vid reservdelsförsäljning i så fall?

Svar:

Vd Jonas Samuelson svarade att producentansvar gäller sedan 2005. 85 procent av innehållet i produkterna ska återvinnas och de uppfyller det. Företaget har en policy att det ska finnas reservdelar tillgängliga tio år efter produkten slutas tillverkas.

Elekta

Fråga:

”Hållbarhet skapar värde” är rubriken på avsnittet om hållbarhetsfrågor i den senaste årsredovisningen.

Dessvärre är avsnittet förhållandevis kort och innehåller ingen konkret information om vilka målsättningar ni har och vilka resultat ni uppnått.

- 1) Hur ser ni på att utöka er rapportering om resultatet av ert hållbarhetsarbete?
- 2) Har ni övervägt att underteckna FN:s Global Compact, inte bara följa i princip?

Svar:

Styrelseordförande Laurent Leksell underströk att detta ligger högt på agendan. Sedan ett år arbetar bolaget med en process som ska förstärka organisationen på detta område. Nästa år kommer en mycket mer heltäckande rapport, som inte bara tar upp compliancefrågor (såsom uppförandekoder) utan även sociala aspekter. Elekta kommer också att berätta mer om de samarbeten bolaget har med bl a Swedfund, t ex byggandet av ett cancersjukhus i Ghana.

Gällande Global Compact sa han att de tittar på att formalisera det. Det är en kort startsträcka eftersom man redan arbetar i linje med detta.

Ericsson

Fråga:

Transparens i företagens rapportering är viktigt för att investerare, aktieägare och andra intressenter i företagen, ska kunna fatta beslut baserade på korrekt information. Transparens är också viktigt för att de myndigheter som företagen kommer i kontakt med ska kunna hantera uppgifter om företagen på ett korrekt sätt, till exempel när det gäller beskattning.

Enligt Transparency International bör företagen redovisa relevanta uppgifter för sin verksamhet i alla länder där företaget är aktiv. Land-för-land-rapporteringen är för utomstående ett sätt att kontrollera att företagen betalar skatt i de länder där de är verksamma och att företagets pengar endast går till legitima ändamål och projekt i samhället. Det är en redovisning som ger bra insyn i företagets olika aktiviteter. I OECD:s projekt om Base Erosion och Profit Shifting (BEPS) är

principerna de samma som Transparency International föreskriver med avseende på rapportering land-för-land.

Inga vidare spår går dock att finna i er redovisning av land för land redovisning. Varför är det så? När kommer vi att få se Ericsson rapportera skatter land-för-land på samma transparenta sätt som till exempel H&M?

Svar:

Vd Hans Vestberg svarade att det inte går eftersom man är aktiv i så många länder samt att det ibland är så att man bara har en enda kund i ett land.

Fabege

Fråga:

Jämställdhet och mångfald är del av de mänskliga rättigheterna. Men att vara bra på jämställdhet och mångfald handlar också om ekonomi. Det finns många studier som exempelvis visar att diversifierade grupper fattar bättre strategiska beslut och samarbetar bättre. Jämställda företag har också lättare att attrahera och behålla kompetens. För oss som investerare handlar det i förlängningen även om högre avkastning. Jag undrar om vd kan berätta om jämställdhets- och mångfaldsarbetet inom Fabege, vilka mål ni har och hur ni arbetar för att nå dessa mål.

Svar:

Vd Christian Hermelin svarade att detta är viktigt för bolaget och att man vid samtliga rekryteringar har just etnicitet och jämställdhet som ett kriterium. Målet är att Fabege ska skildra samhället och ha samma representation inom bolaget som samhället. Vd ansåg att det i vissa yrkesgrupper är svårt att hitta kvinnor men att man ändå har cirka 40 procent kvinnor i bolaget. Vart tredje år gör Fabege en lönekartläggning som bland annat tittar på hur lönefördelningen mellan kvinnor och män ser ut. Enligt den kartläggningen ser det bra ut i Fabege.

Fingerprint Cards

Fråga:

Som ni beskriver i årsredovisningen så har ert arbete med hållbarhet bara börjat. Det är bra att ni lagt en plan för hur hållbarhet ska implementeras i företaget och att ni har infört en uppförandekod.

Vi har tidigare uppmuntrat Fingerprint Cards att underteckna FN:s Global Compact och nu har ni gjort det. Det gillar vi förstås och vi hoppas att det kommer att vara till hjälp för ert framtida hållbarhetsarbete. Vi ser fram emot att följa den fortsatta utvecklingen.

Jag skulle gärna vilja höra vilka hållbarhetsutmaningar som vd anser att Fingerprint Cards står inför på kort och lång sikt. Jag undrar också om vd kan visa på några fall där ett bra hållbarhetsarbete är en förutsättning för att ni ska kunna ro i land en affär.

Svar:

Vd Jörgen Lantto intygade att hållbarhetsfrågor får allt mer fokus. "Våra kunder tar inte upp hållbarhetsfrågor i dag, men vi vill gärna förekomma de frågeställningar om det som säkert kommer, inte minst när vi breddar affären."

Den största utmaningen är att hinna med och prioritera detta samtidigt som man har fullt upp med allt annat. Utmaningen är som med allt annat: Att hinna med allt som är viktigt. "Vi ska hinna med detta, samtidigt som vi ska prioritera affären. Det går bara om vi dedicerar kraft och energi till det – det är en utmaning att hinna med allt som är viktigt vid snabb tillväxt", fortsatte han och sade att det i förstone handlar om att få alla medarbetare att acceptera policys. "Därefter ska vi se till, i steg två, att partner och leverantörer gör det."

Getinge

Fråga:

Genom att betala och redovisa skatter kan företag skapa ett förtroende hos allmänhet och medier genom att visa att företaget har ett hållbart förhållande till skatter. Folksam menar därför att

företagen ska ha en så öppen redovisning som möjligt, där den som vill kan se hur mycket företaget har betalat totalt. För företagen är det varumärkesbyggande och därmed bra för investeringar. Skattetransparens skapar bättre förutsättningar för demokratisering i utvecklingsländer eftersom det utkräver ansvarsskyldighet och minskar korruption. Stora företag bör därför redovisa vinster, skatter, kostnader och så vidare i varje land de har verksamhet.

- Hur ser vd på möjligheten för Getinge att öka transparensen på detta område?
- Getinge säger sig arbeta aktivt för mångfald och jämställdhet. Utifrån är det svårt att se om några verkliga framsteg gjorts vad gäller kvinnor i ledande positioner. Kan vd beskriva nuläget och hur Getinge säkerställer en positiv utveckling på detta område på sikt?

Svar:

Vd Alex Myers svarade att bolaget följer de lagar och regler som finns, inte minst när det gäller transfer pricing. Bolaget övervakar också noga OECD:s agerande på området och de så kallade BEPS-reglerna som väntas gälla från 2017. Ekonomidirektören fyllde i att det är möjligt att redovisa skatt per land.

Hemfosa Fastigheter

Fråga:

De hållbarhetsområden som ni i tar upp i årsredovisningen stämmer väl överens och med de kärnvärden som uttrycks i FN-initiativet Global Compacts tio principer inom områdena mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och antikorrupktion. Vad vi som investerare skulle önska är att få en bättre insyn i arbetet med hållbarhetsfrågor för att kunna bedöma risker och möjligheter och också en mer utökad hållbarhetsredovisning, till exempel skulle vi gärna veta hur ni följer upp era uppförandekoder. Hur ser ni på att underteckna FN:s Global Compact?

Svar:

Vd Jens Engwall svarade att de har övervägt detta och att de troligen kommer att ansluta sig till Global Compact.

Hennes & Mauritz

Fråga:

Risk för korruption finns tyvärr överallt och sätter konkurrens och transparens ur spel. Vi tycker att det är viktigt att man för att förebygga korruption även ställer krav på sina leverantörer. Jag undrar om vd kan berätta om vilka system och policys som finns på plats för att förhindra korruption, hur implementeras och följs de upp och hur utbildas personal och leverantörer i dessa frågor?

Jag undrar också om vd kan berätta lite om visseblåsarsystemet som finns för anställda att slå larm om missförhållanden och misstankar om korruption.

Svar:

Vd Karl-Johan Persson svarade att inom H&M är de mycket tydliga mot leverantörer och anställda att det råder nolltolerans mot korruption. H&M har en etisk kod som alla partners får skriva på och alla anställda som gör affärer får skriva på motsvarande. För att se till att detta efterlevs ordnas workshops för partners och anställda såväl som att det finns en interaktiv e-learning för de anställda.

Visseblåsarsystem är uppbyggt kring flera olika sätt att slå larm. Detta regleras i bolagets Code of Ethics och eventuella synpunkter eller larm landar hos H&M:s säkerhetschef.

Hexagon

Fråga:

Vi tycker Hexagon har gjort framsteg med att hantera sina hållbarhetsrisker och undrar om vd kan berätta något om vilka hållbarhetsutmaningar som Hexagon står inför som ni tycker är svårast att hantera. Jag undrar också om vd kan berätta om vilka som ni bedömer är de stora hållbarhetsutmaningarna för Hexagon ur ett kort och långt perspektiv.

Svar:

Vd Ola Rollén svarade att den största hållbarhetsutmaningen är naturkatastrofer på grund av den globala uppvärmningen. Tack vare tekniken i de industriella processerna blir koldioxidutsläppen mindre. Har en Code of Conduct när det gäller korruption och har en whistleblower funktion. När det gäller Mänskliga rättigheter arbetar de med att se till att anställda behandlas väl. Har inte konsumentprodukter som skor – vilket gör att de inte är i en känslig bransch. Hexagons anställdas

utbildningsnivå är mycket hög och de ser till att få bra anställningsvillkor då de vill ha de främsta medarbetarna. De bidrar också med att uppträda som goda medborgare i länder där de verkar.

Hexpol

Fråga:

Jämställdhet och mångfald är en del av de mänskliga rättigheterna. Men jämställdhet och mångfald handlar också om pengar. Det finns många studier som exempelvis visar att diversifierade grupper fattar bättre strategiska beslut och samarbetar bättre. Jämställda företag har också lättare att attrahera och behålla kompetens. För oss som investerare handlar det i förlängningen även om högre avkastning. Jag undrar om vd kan berätta om mångfaldsarbetet inom Hexpol.

Svar:

Vd George Brunstam menade att mångfaldsarbetet går bra eftersom man satsar mycket på att hitta lokal kompetens. Det går däremot sämre med jämställdhetsarbetet. Hexpol har infört jämställdhet i rekryteringspolicyn som ett medel att öka jämställdheten.

Holmen

Fråga:

I er hållbarhetsredovisningen skriver ni bland annat "att vara en del av en cirkulär ekonomi innebär att lyfta fram affärsmöjligheter där cirkulära kretslopp används".

Ni gör även kopplingar mellan Holmens och skogarnas betydelse för att nå klimatavtalets i Paris globala mål. Detta är två mycket positiva delar som vi gärna skulle vilja att vd berättade mer om. Vilka affärsmöjligheter ser ni i detta, vilka hinder och utmaningar ser vd?

Svar:

Vd Henrik Sjölund svarade att skogen är en del av en cirkulär ekonomi och det finns mycket potential i skogen och skogsindustrin. Holmen kommer att verka för en fortsatt tillväxt av skogen och att använda tillväxten för att ta fram intressanta produkter. Bland annat kommer byggande i trä att bli oerhört viktigt i framtiden. Även snabbare och ekonomiskt effektivare fiber kommer att vara

intressant men det är idag lite för tidigt att säga något om potentialen. Holmen bedriver idag ett hållbart företagande som inte många andra företag kommer i närheten av.

Husqvarna

Fråga:

Ni skriver i årsredovisningen om hur hållbarhetsfrågorna ska förankras i strategin och att divisionerna tagit fram egna hållbarhetsmål. Under 2016 kommer övergripande mål för koncernen definieras. Jag undrar om vd redan nu kan berätta om vad divisionernas mål omfattar och om dessa på något vis är kopplade till rörlig ersättning eller liknande.

Skattefrågor är alltid aktuella i ett etiskt perspektiv. Företag bidrar i allra högsta grad till samhället genom att de genererar olika former av skatt. När det gäller globala bolag som till exempel Husqvarna är det dock svårt för utomstående att se hur skatten fördelas på olika länder. Transparens kring detta är intressant då det kan stärka företags legitimitet i allmänhetens medvetande. Det kan dessutom bidra till demokratisering då det underlättar för att utkräva ansvar av regeringar. Nya regler är också att vänta på detta område som en följd av den skatteplanering som digitala företag kan ägna sig åt. Min fråga är: Hur ser Husqvarna på att öka transparensen kring skattebetalningar, kan vi få se betald skatt per land i framtiden?

Svar:

Vd Kai Wörn svarade att de inte har definierat dessa på koncernnivå ännu. De kommer sedan att fördelas ut på divisionerna. Det är inte så meningsfullt att prata om det innan "plogen är på plats". Det finns givetvis mål som berör detta ute i verksamheterna, till exempel om övergången till batteridrivna verktyg. Dessa är idag inte kopplade till rörlig ersättning, men det kan hända att det kan vara bra.

Ekonomidirektören sa att Husqvarna inte har några problem med skattetransparens. De följer givetvis nya regler som kommer på området och vet inte när det kommer att bli en realitet.

Ica Gruppen

Fråga:

Vi tycker att ICA har kommit långt med att hantera sina hållbarhetsrisker men undrar om vd kan berätta något om vilka hållbarhetsutmaningar som ICA står inför som ni tycker är svårast att hantera. Jag undrar också om vd kan berätta om vilka som ni bedömer är de stora Vd hållbarhetsutmaningarna för ICA ur ett kort eller långt perspektiv.

Svar:

Vd Per Strömberg svarade att vad ICA dels kan göra direkt är att vara klimatneutrala som är målet år 2020. Via partner och leverantörer att ställa rätt krav. Även att hjälpa kunderna att göra hållbara val. Via app kan kunder få hjälp att minska sitt klimatavtryck. Klimatdeklarerar sina recept så man kan se vilka recept som är bäst om jag ska leva hållbart.

På kort sikt kvalitetsarbete och spårbarhet till sina varor på längre sikt den klimatförändring världen står inför. Vissa länder som levererar varor idag kommer inte kunna leverera i framtiden på grund av klimatförändringar.

Industrivärden

Fråga:

Transparens i företagens rapportering är viktigt för att investerare, aktieägare och andra intressenter i företagen, ska kunna fatta beslut baserade på korrekt information. Transparens är också viktigt för att de myndigheter som företagen kommer i kontakt med ska kunna hantera uppgifter om företagen på ett korrekt sätt, till exempel när det gäller beskattning.

Enligt Transparency International bör företagen redovisa relevanta uppgifter för sin verksamhet i alla länder där företaget är aktiv. Land-för-land-rapporteringen är för utomstående ett sätt att kontrollera att företagen betalar skatt i de länder där de är verksamma och att företagens pengar endast går till legitima ändamål och projekt i samhället. Det är en redovisning som ger bra insyn i företagens olika aktiviteter. I OECD:s projekt om Base Erosion och Profit Shifting (BEPS) är

principerna de samma som Transparency International föreskriver med avseende på rapportering land för land. Frågorna till vd är därför:

- Hur ser Industrivärden på land-för-land-redovisning?
- Kommer vi att få se Industrivärdens bolag att rapportera skatter land-för-land på samma transparenta sätt som till exempel H&M?
- Har Industrivärden någon skattepolicy?
- Har Industrivärden några pågående tvister med svenska skattemyndigheter i likhet med de som nu finns hos Investor?
- Industrivärden hur mycket betalade Industrivärden de fakto i bolagsskatt i Sverige 2015?

Svar:

Vd Helena Stjernholm svarade att det är en viktig fråga för målbolagens styrelser och det är bra med transparens. Industrivärden har ingen verksamhet utanför Sverige och redovisar därför endast i Sverige. Man har heller ingen skattepolicy. Eftersom Industrivärden är ett investmentbolag betalar man ingen bolagsskatt och det finns inga pågående tvister med skattemyndigheten.

Intrum Justitia

Fråga:

Med en ny vd på plats vore det intressant att höra lite om vilka tankar du har kring Intrum Justitias hållbarhetsarbete.

Vilka utmaningar ser du, hur vill du att Intrum ska arbeta med dessa frågor och har du redan några mål med hållbarhetsarbetet?

Svar:

Vd Mikael Ericsson svarade liknande information som i sitt inledande anförande. Bland annat att "Intrum Justitia ska vara en katalysator för en sund ekonomi". I det ryms tre delar; att i det dagliga arbetet vara öppna och duktiga med att hantera sina slutkunder, att fortsätta med rapporter om europeiska konsumenters hushållsekonomi och att utbilda ungdomar. Vidare har bolaget skrivit under FN:s Global Compact och kommer att följa de riktlinjer som stipuleras där.

Investor

Fråga:

Enligt Transparency International bör företagen redovisa relevanta uppgifter för sin verksamhet i alla länder där företaget är aktiv. Land-för-land-rapporteringen är för utomstående ett sätt att kontrollera att företagen betalar skatt i de länder där de är verksamma och att företagens pengar endast går till legitima ändamål och projekt i samhället. Det är en redovisning som ger bra insyn i företagens olika aktiviteter. I OECD:s projekt om Base Erosion och Profit Shifting (BEPS) är principerna de samma som Transparency International föreskriver med avseende på rapportering land-för-land. Frågorna till vd är:

- Hur ser Investor på land-för-land-rapportering?
- Kommer vi att få se Investors bolag att rapportera skatter land för land på samma transparanta sätt som till exempel H&M?
- Har Investor en skattepolicy?
- Hur mycket betalade Investor de facto i bolagsskatt i Sverige 2015?
- Hur mycket betalar era investeringsbolag (bolag de har 10 procent eller mer i) i bolagsskatt i Sverige?

Svar:

Vd Johan Forssell svarade att Investor är för transparens. Men samma regler måste gälla för alla företag och alla länder i ett område så att det blir konkurrensneutralt. Investorkoncernen, där Investor AB är moderbolag, betalade 379 miljoner kronor i bolagsskatt år 2015 (vilket även framgår som aktuell skatt i resultaträkningen i not 14 i årsredovisningen). Av dessa är 88 miljoner svensk bolagsskatt och Sverige är därmed det land där Investorkoncernen betalar mest bolagsskatt. En jämförelse av koncernens betalda skatt med resultat före skatt är inte helt enkel eftersom det i ett investmentbolag finns en hel del redovisningsmässiga intäkter som inte är skattepliktiga, endera för att de inte är realiserade eller på grund av särskilda skatteregler.

När det gäller de elva noterade kärninnehaven sker beskattningen i respektive företag och Investor har som minoritetsägare inte tillgång till information om hur mycket de betalar i skatt i Sverige.

JM

Fråga:

Min fråga i dag gäller jämställdhet och mångfald. Där är JM:s långsiktiga mål att ha en jämn könsfördelning och mångfald bland medarbetarna. Ett verksamhetsmål är att andelen kvinnliga hantverkare ska öka till 5 procent. Det kan tyckas vara en blygsam ambition, men med tanke på att andelen stått och stampat på 1 procent så krävs nog krafttag. Det handlar om arbetsplatser långt från huvudkontoret både geografiskt och verksamhetsmässigt och i många stycken säkert också kulturmässigt. Jag skulle vilja höra vd berätta om hur JM tar sig an utmaningen att öka jämställdhet och mångfald på dessa i praktiken.

Svar:

Vd Johan Skoglund berättade att målet för 2030 nyligen höjts till 20 procent för att man ska få fart i processen. Det är en väldigt viktig utmaning, sa han och mycket mer krävs än t ex separata bodar för omklädning och hantverkarkläder anpassade för kvinnor. JM ska under 2016 göra en inventering av allt som behöver göras. Ett stort problem är att alltför få kvinnor utbildas inom betong och timmer som är stora yrkesgrupper hos JM. Det räcker inte ens om JM skulle anställa samtliga av dessa. Läget ser lite bättre ut för till exempel plattsättare.

Kinnevik

Fråga:

Av Kinneviks Corporate Responsibility-rapport framgår att Kinnevik har ett bra system på plats för att hantera hållbarhetsrisker inom de olika bolag som Kinnevik har ägarintressen. Dock saknar vi information om hur ni följer upp detta arbete med era anställda. Hur utbildar ni era anställda i dessa frågor och hur följer ni upp att de verkligen tillgodogjort sig vad som gäller inom Kinnevik? Vidare undrar jag om vd kan ge något exempel när ni identifierat något "case" av bra hållbarhetsarbete som ni kunnat föra med er från ett till ett annat av era innehavsbolag.

Svar:

Vd Lorenzo Grabau inledde med att säga att det viktigaste är att rekrytera rätt personer. Med mindre än 40 anställda och många års erfarenhet av "The Kinnevik Way" har bolaget kunnat skapa sina egna best practices. Man har en löpande översyn av alla frågor och dedikerade möten på detta tema var sjätte vecka. Man delar med sig av best practices mellan innehaven en gång per kvartal, framför allt får yngre bolag på så sätt tillgång till erfarenheterna inom Kinnevik. Som exempel nämnde han hur man arbetar med leverantörskedjan och att kunskaper från ryska Davito har förts över till Lamoda.

Meda

Fråga:

Risk för korruption finns tyvärr överallt och sätter konkurrens och transparens ur spel. Vi tycker att det är viktigt att man för att förebygga korruption även ställer krav på sina underleverantörer. Jag undrar om vd kan berätta om vilka system och policys som finns på plats för att förhindra korruption, hur implementeras och följs de upp och hur utbildas personal och underleverantörer i dessa frågor?

Svar:

Vd Jörg-Thomas Dierks svarade att detta är en viktig fråga på riktigt och inte bara en fluga. Meda har nolltolerans mot mutor och implementering av riktlinjerna för Medas anställda pågår. Den börjar uppifrån och ned, från topp management till samtliga anställda. Alla Medas anställda ska vara utbildade och kunniga i detta. Vi ställer samma krav på våra leverantörer som på våra anställda. Vi har ett bra system och uppföljningsmekanismer och även om vi inte är i mål är vi på rätt väg.

Modern Times Group

Fråga:

MTG har verksamhet i en mängd olika länder och alla länder har ju sina olika utmaningar. Inte minst när det gäller hållbarhet. Jag undrar om vd kan berätta lite om vilka hållbarhetsutmaningar ni har

identifierat på era olika marknader, hur de kan skilja sig åt länder emellan och hur ni hanterar detta både lokalt och centralt.

Svar:

Vd Jörgen Madsen Lindemann svarade att det alltid är bolagets policy som gäller. De väljer hellre att avstå från affärer om inte den egna policyn kan hållas. I många av de länder man är verksam i är det stora förändringar som rör större frihet för press- och yttrandefrihet. MTG kan bidra till den positiva demokratiutvecklingen.

NCC

Fråga:

Vi tycker att NCC har kommit långt med att hantera sina hållbarhetsrisker men undrar om vd kan berätta något om vilka hållbarhetsutmaningar som NCC står inför som ni tycker är svårast att hantera. Jag undrar också om vd kan berätta lite om vilka som ni bedömer är de stora hållbarhetsutmaningarna för NCC ur ett kort eller långt perspektiv.

Svar:

Vd Peter Wågström svarade att materialrisker är det största utmaningen. Att material och produkter är framtagna på ett hållbart sätt. Att halvera koldioxidutsläppet som även nämndes i anförandet. Mångfaldhetsfrågan kommer att lösa sig på långsikt, det kommer ta tid och på kort sikt finns en hel del att göra.

Nordea

Fråga:

Vi är storägare i flera svenska banker och vi är måna om att de banker vi investerar i har tydliga riktlinjer för vilka privata affärer anställda kan och får göra. De anställdas intressekonflikter berörs i Nordeas interna Code of Conduct men jag skulle gärna höra om vd kunde berätta lite om hur de

anställda utbildas i vad som gäller, hur ni följer upp och kontrollerar om intressekonflikter sker och om du anser att Nordea har tillräckligt bra system för att hantera intressekonflikter?

Svar:

Vd Casper von Koskull svarade att det finns ett starkt internt regelverk när det gäller handel med värdepapper. Där följer man de regler som gäller för fondhandlarföreningen. För åtaganden utanför banken gäller ett internt ramverk. Det finns ett robust system för utbildning, monitorering och uppföljning och alla åtaganden ska vara så att de inte är i konflikt med arbetet inom banken. Alla sidouppdrag ska godkännas av banken och vissa åtaganden ska även deklarerars. Det finns idag ett relativt välfungerande ramverk kring detta men med den debatt vi har idag är det självklart att vi kommer att gå igenom detta.

PEAB

Fråga:

Risk för korruption finns tyvärr överallt och sätter konkurrens och transparens ur spel. Jag undrar om vd kan berätta om vilka system och policys som finns på plats för att förhindra korruption, hur implementeras och följs de upp och hur utbildas personalen i dessa frågor?

Svar:

Vd Jesper Göransson underströk att antikorrupsionsarbetet är centralt för Peab och att man har nolltolerans mot mutor. Personal på alla nivåer utbildas kontinuerligt och bolaget har infört ett visseblåsarsystem för att fånga upp problem. Varje anställd har en koppling till de etiska riktlinjerna i sitt anställningskontrakt. Peab deltar också i branschsamarbete om mutor.

Saab

Fråga:

Min fråga idag handlar om mångfald. Detta är inte bara ett mål i sig utan som vd också påpekar något som ger ett dynamiskt företag med större innovationskraft och ökad lönsamhet. Av

årsredovisningen framgår att det görs framsteg när det gäller andelen kvinnor även om man kunde önska att det kunde gå snabbare.

När det gäller övrig mångfald är det av naturliga skäl svårt att mäta och sätta mål. Kan vd berätta hur ni arbetar för ökad mångfald inom Saab i Sverige? Och i så fall om ni har utvärderat åtgärderna och om de fått effekt?

Med tanke på de utmaningar som kompetensförsörjningen innebär, kan Saab göra något för att underlätta för nyanlända att komma in på arbetsmarknaden?

Svar:

Vd Håkan Buskhe sade att detta är frågor som ligger Saab varmt om hjärtat. När det gäller mångfald har Saab en transparent rekryteringsprocess som reglerar hur man får anställa. "Det ger ett visst utfall även om vi kunde göra det ännu bättre."

Angående nyanlända sade han att en tredjedel av dem har högre utbildning och en del av dem teknisk sådan. Regeringen vill ta fram snabbspår för nyanlända så om det blir så kommer vi titta på det.

Vi har en särskild utmaning på vissa områden där tjänsterna är skyddsklassade, då måste man vara född i Sverige. Men inte alla och vi har diskussioner om hur vi ska göra.

Sandvik

Fråga:

Med en ny vd på plats vore det intressant att höra lite om vilka tankar du har kring Sandviks hållbarhetsarbete, som ju håller en omvitnat hög standard. Vilka utmaningar ser du framöver, vilka hållbarhetsfrågor ser du som mest prioriterade och kommer vi att få se nya mål för hållbarhetsarbetet?

Svar:

Vår miljöpåverkan, svarade Björn Rosengren. Den måste man arbeta med från två håll: Störst är den miljöpåverkan som våra produkter har. De nya produkter som vi lanserar är alltid mer effektiva än tidigare, de kan innehålla batteriteknik osv och därmed sänks miljöpåverkan. Där håller vi på att

arbeta fram mål inom verksamheter. Det andra är vilken miljöpåverkan våra fabriker har. Vi sätter tuffa mål för att de ska bli mer effektiva. Till detta kommer också transporter.

När det gäller den nya, skärpta, uppförandekoden som lanserades 2015 utbildas alla medarbetare. Strax under 90 procent har redan blivit utbildade och innan sommaren ska det vara 100 procent.

Säkerhetsfrågor står också högt på listan i form av minskat antalet olyckor. I år har Sandvik ett tufft mål på antal olyckor per miljoner arbetstimmar på 1,7, sa han och slog fast att Sandvik ska vara ett bra företag och ett bra företag att arbeta i.

SCA

Fråga:

Av SCAs transporter körs 23 procent med lastbil. SCA deltar i ett antal samarbetsprojekt för att minska utsläppen från transporter, bland annat tester med fordon som drivs med biomassabränslen. Har SCA något företagsövergripande program med angivna mål för att få tillstånd hållbara landtransporter i hela bolaget? Om inte, finns det planer på ett sådant?

Det är intressant att läsa om den nya biobränsleanläggningen i finska Nokia. Anläggningen kommer att sänka koldioxidutsläppen med närmare 40 procent, vilket är imponerande. Förnybar energi är uppenbarligen ett område som SCA har valt att satsa på i flera sammanhang. Jag hittar uppgifter om att biobränsle står för 54 procent av bränsleförsörjningen i SCA men hur stor del utgör förnybar energi i förhållande till den totala energimixen för SCA?

Det har förekommit medieuppgifter om problem angående bolagets beskattning, vad ligger bakom detta och har SCA någon skattepolicy?

Svar:

Vd Magnus Groth svarade att SCA inte har detta i dagsläget med det är en bra idé att ta fram ett koncernövergripande program för hållbara transporter och att man skulle ta det under övervägande. Han svarade vidare att det förnybar energi i SCA:s totala energimix står för 38 procent.

Angående skattefrågan så beskrevs detta som en fråga som härrör från en omorganisering 2004. Det förhandsbesked SCA då fick från skattenämnden gjorde att man flyttade sätet för den interna finansiella verksamheten från Belgien till Stockholm och att man i samband med detta konstruerade

ett holländskt bolag för att behålla skattenivån. Skattemyndigheten godkände först upplägget men ändrade sig för ett par år sedan och det pågår därför en skattejuridisk process.

Securitas

Fråga:

Folksam har vid ett flertal tidigare stämmor efterfrågat att Securitas ska underteckna FN:s Global Compact. Låt mig börja med att uttrycka vårt gillande för att ni nu har gjort det. Vi hoppas att ni kommer att finna det vara till hjälp för ert framtida hållbarhetsarbete.

Detta innebär dock inte att hållbarhetsarbetet är avslutat. Jag skulle därför gärna höra vilka hållbarhetsutmaningar som vd anser att Securitas står inför på kort och lång sikt. Jag undrar också om vd kan visa på några fall där ett bra hållbarhetsarbete är en förutsättning för att ni ska kunna ro i land en affär.

Svar:

Vd Alf Göransson svarade att hållbarhetsfrågor är en förutsättning i allt fler upphandlingar. Om man inte uppfyller vissa krav är man helt enkelt diskvalificerad från att lämna in sin offert. Med andra ord är det helt avgörande för Securitas att bygga in hållbarhetsfrågor i ett system på rätt sätt.

Hållbarhetsfrågor handlar om mycket, bland annat att människor ska kunna leva på sin lön. Securitas verkar i den politiska debatten för att skapa rätt förutsättningar för våra väktare genom att utöka de tjänster de erbjuder sina kunder, vilket leder till en höjd standard på deras arbeten och därmed deras löner.

Korruption är också en viktig hållbarhetsfråga och Securitas undviker därför att gå in i vissa länder. Arbete mot korruption kräver försiktighet då Securitas arbetar med många globala kunder som vill etablera sig i nya länder. Det är ibland en svår balansgång.

Skandinaviska Enskilda Banken

Fråga:

Genom att betala och redovisa skatter kan företag skapa ett förtroende hos allmänhet och medier genom att visa att företaget har ett hållbart förhållande till skatter. Folksam menar därför att företagen ska ha en så öppen redovisning som möjligt, där den som vill kan se hur mycket företaget har betalat totalt. För företagen är det varumärkesbyggande och därmed bra för investeringar. Skattetransparens skapar bättre förutsättningar för demokratisering i utvecklingsländer eftersom det utkräver ansvarsskyldighet och minskar korruption. Stora företag bör därför redovisa vinster, skatter, kostnader och så vidare i varje land de har verksamhet. Frågorna till vd är därför:

- Hur ser SEB på skattefrågan? Ni redovisar skatter på ett föredömligt tydligt sätt. Ser ni några problem med att redovisa bolagsskatt land för land?
- Det har varit en del svårigheter för SEB i kontakten med skattemyndigheter i andra länder till exempel angående källskatt i Schweiz och i Danmark har det varit diskussioner om hur aktielån används i skatteplaneringssyfte. Är dessa transaktioner en del av en strategi? Finns det fler skatterisker av liknande karaktär som kan bli aktuella?

Det skulle vara intressant höra hur SEB ser på dessa frågor.

Svar:

Vd Annika Falkengren svarar att banken visserligen fick en motgång i den högsta skattedomstolen i Schweiz men att de hade fått rätt i lägre instanser.

SEB gör inga transaktioner (i aktielån) med enda syftet att minska skatten.

Vd uppgav att det inte finns några ytterligare skattekonflikter av samma karaktär och att SEB inte gör inga sådana affärer (längre).

Skanska

Fråga:

Dagens fråga handlar om korruption. Risk för korruption finns tyvärr överallt och sätter konkurrens och transparens ur spel. Jag undrar om vd kan berätta om vilka system och policys som finns på plats för att förhindra korruption, hur implementeras och följs de upp och hur utbildas personalen i dessa frågor?

Svar:

Vd Johan Karlström svarade att alla nyanställda genomgår inom tre månader en etikutbildning som samtliga anställda återutbildas i vartannat år. Detta gäller alla anställda. Utbildningen är problembaserad och bygger mycket kring olika case och dilemman och inte bara en uppräkningsprinciper. Etik är vidare en integrerad del av riskhanteringen och hänger samman med alla partners som man jobbar med. För Skanska finns det många olika partners, leverantörer, konsulter, mäklare, byggtreprenörer och kunder. Man gör därför en screening och genomgång av alla partners. Det finns vidare en etisk hotline i varje land där man anonymt på sitt eget (lokala) språk kan lämna tips, ställa frågor etc. Dessa vidarelämnas till lokala etiska råd som man eskalera frågor och tips till internrevisionsavdelningen.

SKF

Fråga:

1. Genom att betala och redovisa skatter kan företag skapa ett förtroende hos allmänhet och medier genom att visa att företaget har ett hållbart förhållande till skatter. Folksam menar därför att företagen ska ha en så öppen redovisning som möjligt, där den som vill kan se hur mycket företaget har betalat totalt. För företagen är det varumärkesbyggande och därmed bra för investeringar. Skattetransparens skapar bättre förutsättningar för demokratisering i utvecklingsländer eftersom det utkräver ansvarsskyldighet och minskar korruption. Stora företag bör därför redovisa vinster, skatter, kostnader och så vidare i varje land de har verksamhet.

Hur ser vd på möjligheten för SKF att öka transparensen på detta område?

2. SKF har en klimatstrategi benämnd "BeyondZero" som är ett bra exempel på hur man kan sätta mål som är relevanta för bolaget. SKF har konstaterat att den största potentialen finns i att minska miljöpåverkan vid användning hos kunderna. Målet för 2016 är att BeyondZero-portföljen ska öka till 10 miljarder kronor. Det kräver en ansevärd ökning från i fjol och ändå är det en relativt liten andel av koncernens totala försäljning. Vad är det främsta hindret för att öka andelen snabbare?

Svar:

1. Ordförande Leif Östling svarade att bolaget följer de lagar och regler som finns och tillade att det finns många olika skatter och att området är komplext.

2. Vd Alrik Danielsson pekade på att kundernas utvecklingscykel bestämmer tempot för försäljning av nya produkter. Det kan handla om många år, men bolaget ser en acceleration. Tex håller de på med en lösning till en växellåda åt en kund där man kan minska co2-utsläpp och erhålla en annan klassificering bara på grund av detta. "Lagstiftning skulle vara ett sätt att hjälpa oss att få en väg framåt", sa han.

SSAB

Fråga:

SSAB är Sveriges enskilt största utsläppare av koldioxid. Det beror på att själva processen att tillverka stål i masugn ger koldioxid som restprodukt.

Vi välkomnar självfallet att SSAB nu aviserar att bolaget tillsammans med LKAB och Vattenfall vill inleda ett innovativt projekt för en ny tillverkningsteknologi som ger vatten i stället för koldioxid som restprodukt. Teknologin fungerar i teorin; det stora problemet är att det kräver stora mängder energi att framställa stål med denna metod.

Redan i dag är SSAB beroende av kärnkraft i Sverige och i Finland är bolaget även med som investerare i ett nytt kärnkraftverk.

Min fråga till vd blir, finns det i projektet även med satsningar på förnyelsebar energi? Eller är risken att ni ersätter en ohållbar metod med en annan dvs. kärnkraft?

Tidigare har SSAB pratat om CCS som en möjlig brygga mot framtida ståltillverkningsprocesser. Nu låter det som att dessa planer lagts på hyllan. Innebär det en risk att man nu forcerar den nya teknologin innan man löst problemet med en säker tillgång på förnybar energi?

Svar:

Vd Martin Lindqvist berättade att den nya produktionsmetoden passar utmärkt med förnyelsebar elenergi eftersom energin lagras i form av vätgas. I många andra industriprocesser är det nödvändigt med stabil eltillgång och därmed blir sol, vind och vatten svårare att förlita sig till. Vätgasen kan däremot produceras när eltillgången är god och sedan lagras. Vätgasen i sin tur används i stället för kol som reduktionsmedel. Han sade vidare att det är osäkert om den nya metoden blir kommersiellt gångbar och därför jobbar man vidare med flera spår. SSAB driver inte själv CCS-projekt men deltar i flera sådana sammanhang.

Svenska Handelsbanken

Fråga:

Har banken tydliga riktlinjer för de anställda vad gäller privata affärer som kan innebära en konflikt mellan bankens intressen och privata intressen? Hur utbildas de anställda om vad som gäller, hur följer ni upp och kontrollerar om intressekonflikter uppstår och anser vd att Handelsbanken har ett tillräckligt bra system för att hantera intressekonflikter?

Svar:

Vd Frank Vang-Jensen svarade att banken har en mängd policys för alla anställda, bland annat för handel med värdepapper, och att det sker utbildning runt dessa. Alla nyanställda får utbildning i etiska frågor. Han påpekade att alla chefer har ett stort ansvar för att policys följs och tillade att banken ständigt jobbar med att utveckla och förstärka sina policys.

Fråga:

Genom att betala och redovisa skatter kan företag skapa ett förtroende hos allmänhet och medier genom att visa att företaget har ett hållbart förhållande till skatter. Folksam menar därför att företagen ska ha en så öppen redovisning som möjligt, där den som vill kan se hur mycket företaget har betalat totalt. För företagen är det varumärkesbyggande och därmed bra för investeringar. Skattetransparens skapar bättre förutsättningar för demokratisering i utvecklingsländer eftersom det utkräver ansvarsskyldighet och minskar korruption. Stora företag bör därför redovisa vinster, skatter, kostnader och så vidare i varje land de har verksamhet.

1. Hur ser Swedbank på skattefrågan? Ni redovisar skatter på ett föredömligt tydligt sätt med bolagsskatt land för land men hur hanterar ni skattefrågan inom er verksamhet inom ansvarsfull utlåning? Vad är det för krav ni ställer i dessa sammanhang (vi vill gärna höra även om vilka andra krav ni ställer i kreditsammanhang t ex hur ni ser på krediter till kolbolag)?
2. De senaste dagarna har det förekommit uppgifter om hantering av brevlådeföretag i skatteparadis i samband med en annan svensk bank. En annan svensk bank har kritiserats kraftigt för sin verksamhet i samband med aktielån. Hur ser Swedbank på denna verksamhet? Är den här typen skatteplanering något ni också erbjuder kunder via utländska bolag, aktielån eller swapp-lösningar (som i sig inte behöver vara olagliga)?
3. En fråga som diskuterats livligt är vilka olika typer av event som banken bjuder in kunder och intressenter till. Har ni någon policy för event och hur följes den i så fall upp?

Svar:

Vd Birgitte Bonnesen svarade att Swedbank har en offentlig skattepolicy som finns på bankens hemsida. Banken ger ingen skatterådgivning till privatpersoner. Beträffande skattefrågans betydelse i lånegivningsprocessen bad vd att få återkomma. Vd visade bankens nya "event app" som på ett transparent och tydligt sätt visar vilka events som pågår och vilka villkor som ställs på event. Det ska inte förekomma tillställningar där deltagaren bjuds på allt och till exempel jakt är inte tillåtet som umgängesform utan specialtillstånd.

red. svar från vd: Vi genomför hållbarhetsanalys vid företagskrediter, där beaktar vi såväl klimatfrågor som frågor kring mänskliga rättigheter, skatt, vatten, korruption etc. Förutom att

minska risker kopplade till exempelvis klimat möjliggör analys vid kreditgivning också en viktig kanal för dialog och påverkan.

Under 2015 har Swedbank gjort en undersökning av hur banken successivt ska minska exponeringen mot kol i såväl kapitalförvaltning som finansiering. Bankens fondbolag, Swedbank Robur, har beslutat att utesluta de bolag som utvinner eller producerar kol till mer än 30 procent av sin omsättning. Dessa bolag kommer även att uteslutas från framtida finansiering från Swedbank.

Swedish Orphan Biovitrum

Fråga:

Risk för korruption finns tyvärr överallt och sätter konkurrens och transparens ur spel. Vi tycker att det är viktigt att man för att förebygga korruption även ställer krav på sina leverantörer. Jag undrar om vd kan berätta om vilka system och policys som finns på plats för att förhindra korruption, hur implementeras och följs de upp och hur utbildas personal och leverantörer i dessa frågor?

Svar:

Vd Geoffrey McDonough sa att bolaget har en uppförandekod som tydligt fastslår att nolltolerans gäller mot korruption. Anställda utbildas i policies samt tränas och testas i hur de ska tillämpas i praktiken. Leverantörsavtalen innehåller klausuler om detta. Alla leverantörer granskas innan avtal tecknas och därefter årligen vid avtalsförnyande. Ännu viktigare är kanske att Sobis säljare inte agerar otillbörligt i sin relation med kunder och potentiella kunder. Detta säkerställs med utbildning och systematisk rapportering i flera lager. Vem som helst som vet eller misstänker att något inte gått rätt till kan anmäla detta anonymt i ett externt visselblåsarsystem.

Tele2

Fråga:

Tele2 har ett bra hållbarhetsarbete på plats och rapporterar och följer också väl upp de mål som ni sätter för ert hållbarhetsarbete. Jag undrar om vd kan berätta dels om hur ni utbildar era anställda och leverantörer i vilka krav och mål som gäller för Tele2, dels om vd kan berätta vilka system som finns på plats för anställda eller leverantörer som vill larma om de upptäcker att något inte står rätt till; d.v.s. vilka möjligheter har de att rapportera anonymt eller öppet i ett visselblåsarsystem?

Svar:

Vd Allison Kirby svarade att de har en videoutbildning i Tele2s Code of Conduct. Registreras online och ska skrivas under att man har tagit del av. För att ytterligare tydliggöra vars och ens ansvar ska samtliga anställda årligen förnya sin signering av uppförandekoden. Detta kommer automatiskt efter 1 år. Om man ej svarat tas det till närmsta chef.

Alla leverantörer måste skriva under uppförandekoden. Ett visselblåsarsystem finns på plats och allt rapporteras, gäller även styrelsen.

Trelleborg

Fråga:

Hur ser ni på det önskemål som bland annat Transparency International framför på att redovisa bolagsskatt land för land? Har ni någon skattepolicy?

Svar:

Vd Peter Nilsson svarade att bolagsskatten redovisas endast på koncernnivå och delas inte upp på olika länder. Trelleborg ser till att följa de regler och riktlinjer som finns. Styrelsearbetet handlar om strategi och samverkansfrågor och inte om skatteplanering.

Unibet

Fråga:

Unibet har identifierat hållbarhet som ett viktigt område. Som investerare skulle vi önska en bättre insyn i arbetet med hållbarhetsfrågor samt en utökad hållbarhetsredovisning för att kunna bedöma risker och möjligheter.

Har ni övervägt att underteckna FN:s Global Compact? Hur ser ni på att utöka er rapportering om resultatet av ert hållbarhetsarbete? Ansvarsfullt spelande är en mycket viktig aspekt av ert hållbarhetsarbete och ni berättar också om vilka självhjälpsverktyg som tillhandahålls. Jag skulle vilja vet vad ni gör när detta inte räcker. Kontaktar ni spelare vid behov och i så fall hur? Kan ni stänga av spelare med riskbeteende?

Svar:

Vd Henrik Tjärnström sa att bolaget redan tillämpar Global Compacts tio principer och att det bedömts vara en onödig kostnad att skriva under. (Då jag upplyste om att det är kostnadsfritt sa han att de kan överväga detta.) Han sade vidare att bolaget har en ganska utförlig redovisning och att det finns ett starkt värde i detta, inte bara för investerare utan även för anställda.

När det gäller risken med spelberoende berättade han om Unibets "Player Detection System" som är under ständig utveckling i samband med universitetet i Luzern. Med hjälp av detta system har bolagets experter möjlighet att se förändrade spelbeteenden innan spelaren tappar kontrollen. De tar då kontakt med kunden. Att säga till kunden att den har problem leder vanligtvis bara till att den går till en annan operatör, i stället försöker man slussa den till självhjälpsverktygen. Såvitt vi vet är vi den enda operatören som tar aktiv kontakt med kunder.

Fråga:

Enligt Transparency International bör företagen redovisa relevanta uppgifter för sin verksamhet i alla länder där företaget är aktiv. Land-för-land-rapporteringen är för utomstående ett sätt att kontrollera att företagen betalar skatt i de länder där de är verksamma och att företagens pengar endast går till legitima ändamål och projekt i samhället. Det är en redovisning som ger bra insyn i företagens olika aktiviteter. Jag frågade om detta förra året och då hänvisade ni till OECD:s riktlinjer.

I er årsredovisning säger ni att ni redovisar skatter i enlighet med gällande lagstiftning i varje land där den är verksam. Motsatsen hade verkligen varit anmärkningsvärd. Ni säger också att Volvokoncernen kommer att rapportera i full överensstämmelse med OECD:s projekt om Base Erosion och Profit Shifting (BEPS) som i princip är de samma som Transparency International föreskriver med avseende på rapportering land-för-land.

Inga vidare spår går dock att finna i er redovisning av land-för-land-redovisning. Varför är det så? Varför dröjer det? När kommer vi att få se resultatet?

Svar:

Vd Martin Lundstedt svarade att vi redovisar skatter i enlighet med gällande lagstiftning i varje land där vi är verksamma. I de fall dessa inte ger tydlig vägledning är ansvarstagande och öppenhet de vägledande principerna. Detta skriver vi om i avsnittet Ansvarsfullt företagande på sidan 71 i Års- och hållbarhetsredovisningen för 2015.

Volvokoncernens skattekostnad för 2015 uppgick till 5,3 miljarder kronor, varav aktuella skatter för perioden uppgick till 3,2 miljarder kronor. Det motsvarar en genomsnittlig skattesats för koncernen om 27 procent. Års- och hållbarhetsredovisningens not 10 ger mer information om årets skattekostnad och vad den är hänförlig till. Under den senaste femårsperioden uppgår koncernens genomsnittliga skattesats till 28 procent, varav 11 miljarder kronor eller 58 procent, avser tillväxtmarknader så som de definieras av IMF.

Vi förbereder oss nu för att rapportera bolagsskatt land-för-land i enlighet med de internationella principer som har utvecklats inom ramen för OECD:s projekt om Base Erosion och Profit Shifting (BEPS), så som de implementeras i lokal lagstiftning. OECD publicerade de nya riktlinjerna i slutet på förra året och länderna håller nu som bäst på att implementera detta i nationell lagstiftning. I

Sverige ska skatteverket lämna sitt författningsförslag den 29 april. Det kvarstår vissa frågetecken kring hur denna implementering kommer att se ut i detalj för svenskt vidkommande, men vi är långt komna i förberedelserna för att kunna avge land-för-land rapportering från och med 2017 (som då kommer reflektera innevarande verksamhetsår, 2016) enligt de tidsramar och regler som förväntas gälla. Vi har för närvarande inte tagit ställning till om vi kommer att gå längre i vår informationsgivning än vad den nya lagstiftningen kommer att kräva.